

JULDAGEN

IN DIE NATIVITATIS DOMINE

Introitus Psalt 45: 2-8, Gt & Ep Jes 9: 2-7, Ev Luk 2: 1-20, pred III Matt 1: 18-25, Aft Tit 2: 11-15

Ett barn varder oss fött, en son bliver oss given, och på hans skuldror skall herradömet vila; och hans namn skall vara: Under, Rådgivare, Våldig Gud, Evig fader, Fridsfurste.

Kom, låt oss jubla i Herren och förkunna det närvarande mysteriet! Skiljemuren är riven, det flammande svärdet viker undan, och keruberna lämnar livet träd. Ty Faderns väsens avbild, evighetens Herre, antar människogestalt. Han förblev vad han var: evig och oföränderlig Gud; och vad han inte var antog han: han blev människa av kärlek till människorna. Till honom vill vi ropa: Du som föddes av jungfrun, förbarma dig över oss.

Vi har än en gång hört de bekanta orden om att från kejsar Augustus utgick ett påbud att hela världen skulle skattskrivnas. Det var ett påbud som skulle visa sig få en särskild betydelse långt utöver vad någon människa hade kunnat föreställa sig. Även Israel, som romerskt lydrike, omfattades ju av denna skattskrivning, och där väntade man på sin utlovade Messias. Och se, nu har en ärkeängel uppenbarat sig för en jungfru i Nasaret och bebådats att hon, Maria, är den som ska föda den utlovade Frälsaren. Nu ska det gå i uppfyllelse vad som står skrivet: *Se, jungfrun ska bli havande och föda en son och hon ska ge honom namnet Immanuel*, det är Gud med oss, Gud mitt ibland oss. Vår predikotext gör det således helt klart att profetian i Jesaja 7 avser Jesu födelse och att det handlar om en övernaturlig börd, jungfrufödelsen. Nu finns dock ett frågetecken här. Maria och hennes (blivande) man bodde i Nasaret uppe i Galiléen, men Messias ska enligt profeternas vittnesbörd födas i Betlehem. Hur ska vi förstå detta? Tänk och begrunda: vilket vittnesbörd är inte detta om hur Gud leder allt efter sitt rådslut. Genom den världsliga stormaktens skattebyråkratiska påbud tvingas familjen att lämna sitt trygga hem, trots att Maria är i en långt framskriden graviditet, och bege sig den långa vägen till Betlehem, till släktens gamla hemstad. Och där sker nu, obemärkt av den stora världen, något ofattbart stort, ja av världshistorisk betydelse. Så stort att vi kan sätta som ämne för juldagens predikan:

GENOM JESU FÖDELSE SKIMRAR LJUSET GENOM VÅR MÖRKA VÄRLD

Vi bör läsa alla tre julevangelierna, Matteus, Lukas och Johannes, för att få bilden fullständig av denna unika födelse och dess konsekvenser, vem han är och vad han skall uträtta.

JESUS ÄR EN UNIK MÄNNISKA

Till det yttre syntes inget märkligt med denna födelse. Maria, han mor, var väl lik andra mödrar och skilde sig inte märkbart från dem – bortsett från det enastående att hon av Gud blev utsedd att föda den utlovade Messias, världens Frälsare, och att hon blev havande utan någon mans medverkan. Och Jesus föddes likadant som andra människor; det finns ingenting i texten som antyder något extraordinärt: *"hon födde sin förstfödde son och lindade honom och lade honom i en krubba"*. Han gick in under våra förhållanden och blev en av oss. Han antog inte änglars natur utan vår människonatur och gick redan från sin första stund här i världen in under våra villkor.

Likväl firar vi idag något vida mer än en vanlig barnafödelse. *"Ni ska finna ett nyfött barn..."* Men när herdarna nu kommer och ser Jesusbarnet, ett litet lindat spädbarn, så är han inte bara några timmar gammal (eller för att vara noga: han hade inte blivit till och börjat sin existens nio månader tidigare). Tvärtom, han hade alltid funnits till; han är av evighet. Det finns bara en som är den Evige, Gud själv. *"I begynnelsen var Ordet, och Ordet var hos Gud, och Ordet var Gud."* Ordet betecknar här inte något obestämbar, någon princip eller egenskap eller kraft, utan Ordet är en person som både är *hos* Gud och *är* Gud. I begynnelsen, dvs. av evighet *var* han, inte *blev*. Han är inte skapad, utan han är själv skaparen av allting; världen, allt vad synligt och osynligt är har blivit till genom honom.

"Ni ska finna ett nyfött barn", inte en ängel! Ordet var Ljuset, som kom i världen. I GT omtalas han ibland som "han som kommer" eller "den kommande". Han var i världen och han kom till sitt eget. Med hans eget menas i första hand det gamla förbundets folk, det judiska folket, men i vidare mening är alla folk hans egendom. Han kom alltså till mänskligheten som sådan. Detta kommande skedde genom att han blev människa. *"Och Ordet blev kött"*, blev människa. Han blev vad han förut inte var, sann människa, men han förblev vad han alltid varit, sann Gud. Så är han

alltsedan han föddes av jungfrun Maria, nu och i all evighet Gudamänniskan – ett under inför vilket vi utbrister: O kom låt oss tillbedja! Här ser vi i sanning *Gud mitt ibland oss, Immanuel.*

Neil Armstrong, han som var den förste som satte sin fot på månen, lär ha sagt: ”Större än att se en människa vandra på månen, är att se Gud vandra på jorden.” Vilken djup andlig sanning ligger inte i denna korta mening! Jesu födelse är något ofattbart mycket större än en månfärd, som ju trots allt ligger i mänsklig förmåga och inom skapelsens naturlagar. Jesu födelse av en jungfru däremot är ett gudomligt ingripande inom skapelsen, men ett skeende utanför och vid sidan om skapelsens naturliga, lagbundna ordning. Det är kanske inte så underligt att det har växt fram en hel flora av fromma legender omkring Jesusbarnet, men sådant lämnar vi därhän och går till att betrakta vilken nytta vi har honom.

JESUS HAR UTFÖRT EN UNIK GÄRNING

Ängeln kallade honom en ”Frälsare”. Han fick namnet Jesus därför att han ska frälsa sitt folk, ja inte bara förbundsfolket utan hela världen. I Jesaja 9 läste vi: *”Det folk som vandrar i mörkret ska se ett stort ljus.”* Varifrån kommer detta ljus? *”Ordet var människornas ljus.”* För människornas skull, inte för änglarnas, lyser ljuset i mörkret. ”Mörkret” det är den syndiga, förlorade och fördömda världen, av vilken även vi själva är en del genom vår medfödda natur. Av detta ljus, av denna frälsning var världen, alltså vi, sannerligen i ett skriande behov. *”Vi gick alla vilse som får, var och en av oss ville vandra sin egen väg.”* Synden hade gjort människan benägen till det onda och oförmögen till det goda – och därför lagd under döden och den eviga fördömmelsen. Om detta vittnar också den naturliga lagen och människans eget samvete. Innerst inne vet och känner människan att hon inte kan bestå inför Gud och hans rättvisa dom. Och detta leder till fruktan och till de många människogjorda religionerna med deras offerväsende och lagiska krav.

Inte underligt att herdarna blev förskräckta! Men lyssna till ängelns budskap: *”Var inte förskräckta! Se, jag bådär er en stor glädje som gäller hela folket.”* Ordet som blev kött var full av nåd och sanning. Ja, hela hans kommande till oss är idel nåd och visar att Gud var mycket mer angelägen om vårt eviga väl än vad vi själva någonsin förstod att vara. *”Så älskade Gud världen att han utgav sin Enfödde Son.”* Nog måste väl även vi stämma in i änglasången: *”Ära vare Gud i höjden!”* Men där stannar det inte, hör hur änglarna fortsätter: *”och frid/fred på jorden”* Nä, inte skulle krig och rykten om krig kom att upphöra, tvärtom: Ni kommer att få höra stridslarm och rykten om krig, säger Jesus. Ja, det kommer t.o.m. att föras krig under återopande av Jesu namn. Men nu syftar inte änglarnas ord på något avlägset framtida tusenårigt jordiskt fredsrrike; änglarna syftar med sin sång på Jesu födelse, på att Fridsfursten är kommen. ”Frid/fred på jorden” betyder och innebär att vi genom honom som föddes i stallet i Betlehem har visshet om att det råder fred och frid mellan Gud och människorna, mellan den Helige och Rättfärdige och syndaren, eftersom Gud och världen, Gud och människorna, är försonade genom Jesus Kristus, genom honom som idag föddes av jungfrun.

Genom tron på vår nyfödde Frälsare, Jesus Kristus, har vi syndernas förlåtelse och därmed en evig frid, en fullkomlig frid, som ingenting här i världen kan förstöra eller ta ifrån oss. *Min frid ger jag er,* säger Jesus, *inte en sådan frid som världen ger.* Det han skänker oss är Guds frid som övergår allt förstånd. Tyvärr är det dock så, att detta lilla barn som föddes under så ringa yttre villkor – och likväl är Konungarnas Konung och Världens Frälsare – honom och hans frid tar många, ja de flesta, inte emot. Öppet eller fördolt förkastar man honom. *”Men åt alla som tog emot honom gav han rätt att bli Guds barn, åt dem som tror på hans namn.”*

HONOM, SOM FÖDDES AV JUNGFRUN, VILL VI TILLBEDJA OCH LOVSJUNGA

Stanna nu upp ett ögonblick i julfirandet och betänk så välsignad du är som känner honom, Guds och Marias Son och vet varför han har kommit till krubban i Betlehem. Du har genom tron fått bli Guds barn och Kristi medarvinge; du har en skatt förvarad i himmelen, där mott och mal inte förstör och inga tjuvar bryter sig in och där ingen inflation urholkar värdet. Glöm aldrig detta, utan gör som Maria: göm och bevara allt detta i ditt hjärta och begrunda det varje dag. Tro och bekänn att du för den nyfödde Frälsarens skull inte står under vreden och domen utan under Guds frid och välbehag. Då ger du äran åt Gud i höjden och dig själv den sanna julglädjen, och den ska följa dig hela året, ja hela livet och genom dödens mörka stund in i den himmelska glädjen.

Så låt oss tillsammans med änglarna, inte bara på juldagen utan var dag, prisa Gud, som så älskade oss, att han för oss människor och för vår salighets skull har stigit ned från himmelen och tagit mandom genom den Helige Ande av jungfrun Maria *och blivit människa.* Ty genom Jesu födelse blev våra villkor radikalt förändrade: från mörker till ljus, från vrede till välbehag, från död till liv och salighet. ”Så sjung och spela och var glad Och fira jul i Davids stad. I Betlehem är Kristus född, Vår Frälsare från synd och död.” Amen.

Herre Jesus Kristus, Faderns enfödde Son, du som föddes för att förena oss med Gud, gör vårt hjärta fritt från allt som står honom emot. Du kom för att göra fiendens makt om intet, låt oss bli förlossade från syndens slaveri och få njuta din frid. Du uppenbarades för att församla Guds förskingrade barn, låt oss få vår lott bland dina utvalda. Du steg ner från det eviga till det förgångliga, hjälp oss från detta dödliga liv till det eviga livet. Du som föddes av jungfrun, förbarma dig över oss och över alla människor. Amen.